

Inkomna synpunkter och förslag gällande fjällederna i Vålådalen-Sylarna-Helags-området

Nedan listas till ledutredningen inkomna synpunkter och förslag gällande fjällederna i Vålådalen-Sylarna-Helags, med närliggande områden. Några av förslagen har kommit från flera olika aktörer och då satts ihop till ett.

Utredningen vill betona att det inte finns några beslut tagna kring något av synpunkterna eller förslagen och att dessa nu hanteras vidare antingen inom den ordinarie förvaltningen och/eller den pågående nationalparksprocessen.

Ljungdalen

- Flatruet-Osån/Osvallen via gamla "postvägen" till Osån/Osvallen. Därifrån befintlig väg till Storsjö. Både sommar och vinter.
- Vindskydd vid korsningen Helags/Fältjägarleden och Jämt-Norgevägen/pilgrimsleden.
- Vindskydd vid trädgränsen längs sommarleden från Kesudalen mot Helags.
- Många fler vindskydd/stora gapskjul, dass och soplämningsplatser behövs, liksom bättre skyltning och spångning av befintliga leder.
- Skoterled på västra sidan om Flatruetvägen.
- Rusta upp befintlig led Skärvagsån/Silverfallet, även med vindskydd och broar.
- Ny bro vid Öjöns Lillsjöns utlopp.
- Ny led nedre Skärvagen från Skärvagsvägens sida.
- Ny bro över Skärvagsån för skoter/vandring.
- Ny led Flatruet-Öjön, via befintlig stig till Stentjärnarna-Övre Skärvagens sydspets-Grönfjället-Stannkentjänne-Öjön. Därifrån befintliga leder till Ljungdalen. Både för sommar och vinter.
- Ny led Flatruet-Rutjärnbäcken, sommar och vinter.

Ljungdalen/Helags

- Skapa Härjedalstriangel, sommar- och vinterled (Ljungdalen-Helags-Fältjägarstugan-Ljungdalen). Möjligen sträckning via befintliga Pilgrimsleden.
- Dra om vinterleden förbi Ljungris.
- Dra om skoterleden i Kesudalen, förslagsvis söder om.
- Behövs ny bro vid Ljungans vindskydd.
- Vid eventuell led mot Helags från Torkilstöten rekommenderas ett vindskydd ungefär halvvägs.
- Bättre skyltning om skoterförbud längs vinterleden Kläppen - Helags via Himmelsrasta.
- Alternativ rutt från Kläppen mot Helags, är via Torkilstöten och på höjderna söder om Kesusjön.
- Skoterled Helags-Storulvån från att snön bär fram till exempelvis vecka 7.
- Upprustning/nymärkning av "Gamla Pilgrimsleden" söder om Helags via Öjöns nordsida, genom Gröndörren till Sylsjöns östspets.

Ljungdalen/Vålåstugorna

- Komplettera leden Vålåstugan-Ljungans vindskydd med led längs Vålåsjöns västra sida fram till Ljungris, för både sommar och vinter.
- Uppmärkning av befintliga stigen längs Vålåsjöns östra sida.
- Återställ hängbron nedanför Ljungris.
- Ta bort skoterleden Nyvallen – Ljungris – Vålåsjön och dra den istället via Ljungans vindskydd, väster om Krustjärnsstöten.

Storsjö/Ljungdalen/Kläppen

- Fortsättning av leden från Ljungdalen till Dunsjön, via Tjaakse till Falkvåltjärnarna, övre Lillvålen och ner till Ljungdalen. Både sommar- och vinterled.
- Skoterled Dunsjöravinen; Fortsättning på leden från Ljungdalen ända fram till Dunsjöravinen.
- Upprusta Jämt-Norge-leden.
- Möjliga fina besöksmål för närleder/rundslingsor i närheten av Ljungdalen är Himmelsrasta (v. om Kläppen) och Gröndörren.

Storsjö/Tossåsen

- Ny led genom Storådörren, från Nordsäteren, via Storådörren-Lillån-Tronndalen-Bockhammaren-Blåfjellet-Lillvålen-Nordsäteren.
- Ny led genom Storådörren mot Vålådalen: Ljungdalen-Husvålstugan-Falkvålen-Blåfjellet (södra sidan) -Storådörren-Trondfjällen (västra sidan) - leden "Vålåstugan - Lunndörrstugorna".
- Ny led genom Storådörren, genom Tronddalen via Falkvåltjärnarna, Västsäteren och Storsjö. Parkering med informationstavlor och service vid Nordsäteren.
- Vindskydd i Storådörren och på Falkvålen.
- Ledanslutning till Storsjö by.
- Led till masgrottan från Tossåsen.
- Ny vandringsled från Västersäteren till Falkvåltjärnarna.
- Ny vandringsled från Nordsäteren (ledterminal) till leden Lunndörrstugorna/Lunndörrspasset.
- Ledterminal i Tossåsen och ny vandringsled till Höglekardalen.
- Skoterleden från Lill-Lövsjön mot Tåssåsen behöver åtgärdas p.g.a. svåra passager.
- Anlägg ny vandringsled mellan Tossåsen och Glen, via Masgrottan och Oldbergsbodarna
- Ny skoterled Falkvåltjärnarna till Vålåsjön (som alternativ till skoterleden mot Vålåsjön/Vålådalen som går genom Ljungris).
- Behåll Tossåsleden till Ljungdalen via Storsjö i sin nuvarande sträckning.
- Behåll leden Tossåsen – Dörrsjön - Lunndörrstugan – Vallbo i sin nuvarande sträckning.

Börtnan/Glen

- Ny bro (Sweref 99 6981584,429000) för skoter-/vinterled.
- Hallen/Bydalen/Oviken
- Skapa rundslingor, allt från korta slingor på några timmar till flerdagarsturer.

Tossåsen/Anariset

- Ta bort skoterleden via Dörrsjön och kanalisera trafiken norr/öster om Anariset istället.
- Förläng leden Lunndörren-Tossåsen-Hosjöbottnarna-Anariset-Lunndörren, d.v.s. dra leden runt Anarismassivet.
- Anlägg ny fjällstuga i Tossåsen och Hosjöbottnarna.
- Dra en nord-sydlig skoterled på södra sidan om sluttningarna Lunndörrens- och Anarisfjällen, mellan Ljungdalen till Tossåsen och vidare mot Gräftåvallen och Hosjöbottnarna, med anslutning till befintlig led mot Vallbo/Vålådalen.
- Anlägg ny vandringsled mellan Tossåsen och Anarisstugan.

Lunndörren/Tossåsen

- Ta bort skoterleden norrifrån till Lunndörrestugan och vidare till Dörrsjön.

Vallbo/Anariset

- Ny dragning av vinterled Vallbo – Anariset, via Bäverkroken, Helgtjärnarna, transportleden och ”gamla” leden i Lillåns dalgång. Alternativt längs transportleden över Vattensjöarna. Separera skid- och skoterled, om möjligt.
- Ny dragning av vinterled, med uppfart från Vattensjöarna rakt mot Kruptje, rundning norr om Krapa, och vidare mot Anariset.
- Justera ledmarkeringarna längs den befintliga skoter-/vinterleden öst-väst, mellan Kraapa/Kruptje.
- Vid ledcentral i Vallbo, skylta bättre och skapa bättre sophantering/-sortering.
- Spårning av skidspår med skoter/pistmaskin önskvärt.
- Rundslinga Vallbo. Upp på Middagsvalen tillbaka under branten.
- Dra skoterleden i en båge förbi Anarisstugan, så stugan nås enbart i en återvändsgata.

Lunndörren/Vålådalen/Vålastugorna

- Ny sommarled från Vålådalen via Blanktjärnarna och Finnångeltjärnarna till Lunndörren (gamla fiskeslingan).
- Bro över Tvärån (väst om Lunndörrestugan) behövs.
- Bättre underhåll på stigen från Vålådalen mot Lunndörren via Blanktjärn.
- Lägg ner skoterleden mellan Vallbo och Lunndörren.

Vålådalen/Stensdalen/Vålåstugorna

- Anlägg rundslinga runt Nulltjärn (även för cykling)
- Ta bort leden Nulltjärnen-Kyrkstenen + gamla leden från Nulltjärn till Stensdalen.
- Cykelled ner från Ottfjället på gamla stigen.
- Ny närled Vålådalen – Hästskotjärnen.
- Dra leden i en båge runt Vålåstugorna.
- Viktigt att Kyrkstensleden är kvar.
- Rusta leden mot Kläppen från Vålådalen.
- Rusta ”skolstigen” från Nyhemmen, över Kyrkstenen mot Stensdalsleden och tillbaka till Vålådalen.
- Antingen rusta eller ta bort stigen mellan Nulltjärn och Stensdalen.
- Anlägg närled Vålådalen mot Nulltjärn, runt södra Nulltjärnen tillbaka ”Milspåret”.
- Finns behov av att leta torrare sträckor från Stensdalen till Vålådalen.
- Dra om vinterleden vid Stensdalsstugan. Korsa Stensån med hjälp av bron mot Gåsen och sedan Stensån nerströms på södra sidan, till den idag befintliga vinterleden mot Vålåstugan.
- Anlägg bro över Tvärån 2,5 km öster Stensdalsstugan längs sommarleden mot Vålådsstugorna.
- Bygg vindskydd vid Kroktjärnarna, ett par km söder om där leden från Stensdalen och Vålåstugan möts.
- Rusta led för MTB från Ottfjället via Lappvägen - Kläppen – (gamla stigen mot) Nulltjärnen – Vålådalen.
- Variant på vinterled från Vålådalen mot Vålåstugorna, förbi Kroktjärnarna. Ej upp på Skaftet. Följ bäck väster om Uvberget och öster om Kroktjärnarna.
- Ny sommar- och vinterled Vålådalen-Vålåstugan via ”Gamla leden” över Vålån och Kroktjärnsbäcken.
- Inga nya leder i området mellan Vålån och Lunndörrsån.
- Linbanebro över Tvärån (Låtedalen).
- Skapa anslutande skoterled till Stensdalsstugorna, från befintlig skoterled mellan Vålådalen – Vålåstugorna.
- Flytta vindskyddet på Ottfjället (Västertoppen) ca. 1 km österut.
- Anlägg ny sommarled till Ottfjällstoppen.

Vallbo/Vålådalen

- Ny nedfart (sommar + vinter) i Issjödalen från Grönan-platån.
- Ta bort stickleden mellan Grönvallen och Vålådalen samt leden från Pyramiderna till Grönvallen.
- Ny dragning av skoterled, från Dörrsjön längs Grönan.
- Förbättra leden mellan Lunndörrsstugan och Krapa.
- Låt skoterleden mellan Vålådalen och Vallbo i sin västra del följa allmänna bilvägen så långt som möjligt, innan den går över Vålån till Vallbo.

Ottsjö/Fångåmon/Östra Vålådalen

- Rusta upp stigen från Ottsjön via Burshögarna till Östertoppen.
- Bygg två vindskydd på leden från Östra Vålådalen mot Ottfjället.
- Gör rundslinga från Östra Vålådalen via gamla markerade leden nordväst. Anslutning till Ottfjällsleden (norra sidan Ottsjön). Anslut till leden mot Ottfjället (östra sidan).
- Nyetablera vinterleden Bottenvallen (Ottsjö) – Vålådalen.
- Ny vandringsled Ridvadet-Fettjorna-Vålån-Vallbo/Östra Vålådalen. Stråk utefter Vålåns östsida, för vandring. Cykelled på vägen via Post-Johans torg.
- Ta bort leden Ottsjön-Ottfjället.
- Rusta norra leden, från Ottsjöns södra sjökant rakt upp på Ottfjällets nordsida till Östertoppen.

Östra Vålådalen/Vålådalen

- Anlägg ny sommarled mellan Östra Vålådalen och Vålådalen, längs Vålån.
- Dra om vinterleden mellan Östra Vålådalen och Ottsjön längs skogsbilvägen ("Domänvägen").
- Rusta och märk upp sommarleden från Östra Vålådalen upp till Ottfjället.
- Sätt upp ett vindskydd vid Långmyren och 4-vägs korsningen där leden delar sig mot Västra Vålådalen.
- Spånga vinterleden upp till Björnbacken och anslut till sommarleden.

Storlien/Handöl/Enafors/Rundhögen

- Ny (cykel-) närled från Rundhögen till Blåhammaren, runda österut, tillbaka till Rundhögen.
- Utveckla parkeringen vid Rundhögen, för trevligare start.
- Markera skoterled mellan Handöl och Sylarna.
- Skoterled längs Storulvåvägen, mellan Handöl-Storulvån.
- Återupprätta gamla vandringsleden från Handöl över hängbron till Storulvån (längs Handölan).
- Skidled från Enafors järnvägsstation via Enaforsholm in i nationalparken.
- Anlägg cykelslinga via Rundhögen över Skärvagens, längs kraftledning tillbaka mot Brattåsvallen.
- Skapa vandrings-, cykel- samt vinterleder från Handöl till Stendalsstugan, Vålådalen, Bydalen.
- Vinterled Ulvåtjärn – Endalsstugan

Storulvån/Sylarna/Blåhammaren

- Anpassa leden mellan Tjallingen och Gåsån för cyklister.
- Skapa cykelrunda Tjallingen, Sylarna, Fiskåhöjden, Blåhammaren, Storulvån. Även Rundhögen-Blåhammaren-Storulvån, för möjlig rundtur via vägen tillbaka till Rundhögen.
- Gör startpunkten vid Rundhögen trevligare – idag jättetråkig!
- Gör hela området väster om Storulvån till ett fredat område, fritt från leder.
- Ny led Storulvån - Ulvåtjärn - Enkälen – Spåjme – Storulvån.
- Led mellan Enkälen - Spåjme.
- Närled från Spåjme till Tjallingen.
- Bro eller alternativ lösning (bredare och fler betongblock) över vattendraget vid Ulvåtjärn.
- Ny led Ulvåtjärn – Storulvån längs Getryggen.
- Ny led upp längs Getryggen från Storulvån.
- Ny led upp mot Mettjeburretjakke från Storulvån.
- Förnya/återinför leden Sylarna Fjällstation - Storsylen.
- Ny led från Storulvån till Storerikvollen, från Ulvåtjärn i riktning mot leden mellan Blåhammaren/Storerikvollen, där en viker av 90° vid en liten ravin ca 6 km från Blåhammaren. Fin o lättvandrad terräng.

- Bygg ny stuga i Enkälen för en ”kort triangel” (Storulvån-Enkälen-Blåhammaren-Storulvån).
- Markera den nuvarande materialvägen längs Getryggen mot Blåhammaren.
- Bygg ny stuga i Tjallingdalen för ”lång triangel” (Storulvån-Tjallingen-Sylarna-Enkälen-Blåhammaren-Storulvån).
- Markera sommarled till ett antal toppar ifrån befintliga stugor/stationer:
- Blåhammaren – Blåhammarshöjden, Hulke – Härjängsåsen 1127, Helags – Jalkedsåajja, Storulvån – Storulvåfjället, Gåsenstugan – 1233, Sylarna – Herrklumpen med flera.
- Spånga dubbelt på vissa delar av Jämtlands-triangeln. Mötesplatser.
- Vindskydd vid Tjallingen.
- Ny STF-fjällstuga vid Tjallingen.
- Återupprätta Karolinerleden.
- Skapa närleder och rundor runt Storulvån, ca. 1–5 km.

Storulvån/Stensdalen/Gåsen

- Iordningställ rastplats med sophantering och dass vid Storforsen.
- Ny permanent led från Tjallingen, via Tjallingdalen till vindskyddet vid Stjänta.

Gåsen/Helags

- Anlägg ny skidled efter vindskyddet vid Gåsån 5-6 km i princip rakt västerut, längs de lägre höjderna, sedan nordväst till befintliga leden mot Sylarna.
- Dra om leden mot Helags från Gåsen en bit, genom Holkendurrie mot sydöst, därefter söderut. Passera renvaktarstugan och Krustjärnen och sväng därefter upp mot Helagsleden.
- Ny led Ljungans vindskydd - Gåsån (Holkendurrie) för både sommar och vinter.
- Anlägg cykelled genom Holkendurrie.
- Inga leder genom Holkendurrie.
- Bygg ny fjällstuga i Hulke.
- Ta bort skoterleden till Helags, och låt skoterleden mellan Kesudalen och Fältjägaren tvära mer österut över Östra Helagsskaftet.
- Flytta leden söder om Gåsen ner mot Gåsån något österut, för bättre snötillgång.

Helags/Sylsjön

- Ingen sommarled söder om Sylsjön.
- Ta bort leden norr om Sylsjön.
- Ta bort eller dra om vinterleden norr om Sylsjön. Dra sommarleden söder om sjön.
- Vinterled norr om Sylsjön flyttas längre upp/nordväst till slätare terräng.
- Vindskydd vid Sylsjön.

Helags/Vålastugorna

- Ny bro behövs över Härjångsåån, eventuellt linbanebro.
- Bygg ny bro över Ljungan, vid Ljungans vindskydd.

Gåsen – Vålastugorna

- Flytta leden till mellan Gåsen och Vålastugorna till norr om Härjångssjöarna.

Hela området

- Skapa väl anordnade ”base camps” eller lägerplatser, med dass och tillrättlagda eldplatser på väl valda platser i området.
- Inför hastighetsbegränsning på 20 km/h i hela området.
- Fler dubbelkryss där det är motiverat samt information om dessa.
- Tydlig ledinformation om svårighetsgrad, vandringstider samt höjdprofiler.
- Bind ihop fjällbyarna med leder t ex Handöl-Vålådalen-Bydalen. Gärna i kombination med cykelleder.
- Lätt access till området från både Östersunds- och Åre-hållet (typ Rundhögen) skulle vara bra.
- Om cykelleder skapas bör även ridleder skapas.
- Satsa på flera och korta rundslingor i hela området.
- Lyft de geologiska värdena i området med hjälp av lederna - Issjödalen, Storådörren, Syltraversen med flera.
- Viktig freda stora orörda områden, bl.a. högfjällen. Ev. exploatering ska ske i redan etablerade, ”halvförstörda” områden, medan övriga lämnas.

- Håll området så fritt som möjligt från skoterleder och inga nyetableringar, i synnerhet i det centrala fjällområdet.
- Gör alla broar säkra även för hundar att passera.
- Hög kvalitet på lederna ger effektiv kanalisering av både vandrare, löpare och cyklister.
- Anpassa lederna i området även för ryttare.
- Anpassa inte området överhuvudtaget.
- Bättre information från Länsstyrelsen till gästerna, om vilken led man bör välja, var den startar, hur man kan visa hänsyn m.m.
- Se till att det finns pallar på alla dass i området, så även barn når upp.
- Ta fram riktlinjer för hur och var man får rida och tydliggör när/var det inte är lämpligt att rida med hänsyn till rennäringen. Kombinera med förslag på lämpliga leder och förstärk/bredda dessa även för ridning där det är nödvändigt, på samma sätt som för den ökade cykelturismen. Då blir det också möjligt att ta sig fram med rullstol.